

Zaostaci u pravosuđu

Reforma pravosuđa bila je nesumnjivo jedan od najnužnijih i najsloženijih pothvata koje je bilo potrebno poduzeti nakon završetka rata, kada je Misija OESS-a započela sa svojim radom u Hrvatskoj. Položaj Hrvatske kao nove, neovisne države koja napušta svoju komunističku prošlost predstavljao je dodatni izazov procesu reforme. Vlada i pravosudne ustanove koje su najodgovornije za provođenje reformi u cijelom pravosuđu – Ministarstvo pravosuđa, Vrhovni sud te Državno odvjetništvo – također su morali provesti svoje vlastite unutarnje reforme. Uloženi naponi kroz reformu bili su usmjereni na potrebu za jačanjem vještina i poboljšanjem etike u radu pravosudnog osoblja, pri čemu je pozornost bila usmjerena na stručno usavršavanje, nadzor i stegu, kao i na podizanje kakvoće, veću transparentnost i trajanje sudskih postupaka. Ustanove Republike Hrvatske koje su odgovorne za poštivanje ljudskih prava – Ustavni sud i pučki pravobranitelj – također su se uključile u raspravu o reformi pravosuđa, budući da se postavlja pitanje poštivanja ljudskih prava uslijed neučinkovitih sudskih postupaka. Gomilanje predmeta, koje se obično označava kao „zaostaci“, vjerojatno je jedan od najznakovitijih problema hrvatskog pravosuđa. U 2005. godini broj zaostalih predmeta bio je 1,2 milijuna, što u zemlji s 4,5 milijuna stanovnika znači po jedan sudski postupak na svaku obitelj. Stvarni problem sa zaostalim predmetima je taj da u namjeri poboljšanja situacije postoji tendencija daljnjeg gomilanja novopokrenutih predmeta, dok se istovremeno broj neriješenih predmeta ne smanjuje. Vrlo negativan popratni učinak takvog gomilanja predmeta jest činjenica da Hrvati nisu mogli riješiti svoje prvobitne probleme i pravda nije bila zadovoljena. U nedostatku službenog rješenja za sporove, iskušenje korupcije bilo je sve veće i u konačnici prestalo biti samo iskušenje. Ljudi čiji su predmeti čekali na rješavanje, iz različitih su razloga htjeli ili nisu htjeli da se o njihovim predmetima odlučuje na sudu. Rezultat je uvijek bio isti. Pristupili bi sucima i pokušali ih uvjeriti da ili ubrzaju ili uspore rješavanje njihovih predmeta. Rješavanje problema zaostalih predmeta nije lako, ali je nezaobilazno ako Hrvatska želi da njezin sustav pravosuđa bude kompatibilan sa sustavima naprednih Europskih zemalja. To bi također omogućilo uspješno pregovaranje o mjerodavnom poglavlju pravne stečevine Europske

Gomilanje predmeta, koje se obično označava kao „zaostaci“, vjerojatno je jedan od najznakovitijih problema hrvatskog pravosuđa.

Predsjednik Vrhovnog suda Branko Hrvatinić govori o zaostacima u pravosuđu u Glavnom uredu Misije 4. listopada 2006. godine.

unije. Predsjednik Vrhovnog suda RH, g. Branko Hrvatinić, u potpunosti je bio svjestan te potrebe i hrabro se suočio s problemom odmah nakon što je imenovan predsjednikom suda u srpnju 2005. godine. Njegov prvi cilj bio je pravilno definirati problem utvrđivanjem količine pravih zaostataka, odnosno, onih predmeta koji čekaju na rješavanje pred sudom od dvije do 10 godina, u odnosu na takozvani „teret posla“ koji čine predmeti koji čekaju na rješavanje pred sudom od jedne do dvije godine. Takav teret posla postoji u svakoj državi, čak i u onima s izuzetno dobro organiziranim i učinkovitim pravosuđem. Istovremeno, Vrhovni sud je podijelio zaostale predmete koji postoje na svim hrvatskim sudovima na kaznene predmete i parnične postupke. Do početka 2006. godine bilo je oko 15.800 kaznenih predmeta koji su trajali više od tri godine i 65.000 parničnih postupaka koji su trajali više od pet godina. Ocjena g. Hrvatinića je kako se pravi zaostaci, posebice oni koji se odnose na kaznene predmete, mogu u znatnoj mjeri smanjiti do kraja 2006. godine te mogu u potpunosti nestati tijekom 2007. godine. To su vrlo dobre vijesti za Hrvatsku kao i za reformu sustava pravosuđa, što će u narednim mjesecima vjerojatno dovesti do značajnog pomaka kroz zapošljavanje dodatnih pravosudnih djelatnika, suzbijanje korupcije i dopuštanje sucima da organiziraju svoje dužnosti na racionalniji način.

veleposlanik Jorje Fuentes, voditelj
Misije

4. listopada - Predsjednik Vrhovnog suda Branko Hrvatinić u Glavnom uredu Misije na jutarnjem sastanku.

5. listopada - Godišnji posjet terenu veleposlanika država članica OEES-a, Područnom uredu Sisak.

6. listopada - Plenarni sastanak Radne skupine za ratne zločine u Ministarstvu pravosuđa.

9.-14. listopada - Voditelj Misije sudjeluje na ODIHR-ovom sastanku o provedbi ljudske dimenzije u Varšavi.

18. listopada - sastanak Radne skupine za civilno društvo u Glavnom uredu Misije.

23.-24. listopada - Voditelj misije sudjeluje na 2. sastanku OEES-a o provedbi tolerancije u Dubrovniku.

23.-24. listopada - stručna konferencija o prekograničnoj suradnji policije u Beču.

25. listopada - Sastanak o Sarajevskom procesu s predsjedavajućim Stalnog vijeća, veleposlanikom Bertrand de Crombrugheom, u Beču.

27. listopada - Tiskovna konferencija radionice Organizacije za građanske inicijative u Centru za stručno usavršavanje i osposobljavanje Središnjeg državnog ureda za upravu u Zagrebu.

27.-29. listopada - Konferencija „Osnivanje Hrvatskog vijeća za medije“ u Opatiji, u organizaciji Međunarodnog centra za obrazovanje novinara.

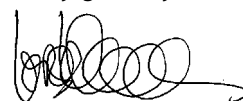
30.-31. listopada - Voditelj Misije na konferenciji u Madridu o predsjedavanju Španjolske OEES-om u 2007. godini.

Sarajevski i Palički procesi

Kada je početkom 2005. godine donesena odluka o pokretanju regionalnog procesa koji je uključivao Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu te Srbiju i Crnu Goru, a čija je namjera bila riješiti složeno pitanje milijuna izbjeglica i raseljenih osoba u ove tri, te kasnije četiri, države koje su zaratile, najbolje rješenje je vjerojatno moralo uključiti:

- Izradu Mape puta i Matrice u svakoj državi koje uključuju pripravnost vlade da riješi to pitanje kao i mehanizme koji bi se koristili u svrhu ostvarivanja toga cilja, uključujući financijske mjere.
- Osnivanje radnih skupina u svakoj zemlji uz sudjelovanje predstavnika međunarodne zajednice, posebice OEES-a, EU i UNHCR-a, te Ministra odgovornog za to pitanje.
- Održavanje sastanaka devet (uskoro 12) čelnika međunarodne zajednice u četiri države u cilju koordinacije njihovih stajališta.
- Na isti način organiziranje sastanaka između četiri ministara koji su zaduženi za izbjeglice i obnovu. Krajnji cilj bio je zaključiti, do kraja 2006. godine, povratak izbjeglica u državu iz koje potječu – uglavnom u Hrvatsku – ili njihovu integraciju u državu u kojoj su se naselili – posebice Srbiji – za one koji se ne žele vratiti. S namjerom da analizira trenutno stanje procesa netom prije njegovog zaključenja, Belgija je kao zemlja predsjedateljica organizirala sastanak između voditelja Misija četiriju država u Beču te je iz razmjene gledišta bilo očito kako unatoč napretku postignutom prošle godine, neće biti moguće

smatrati mandat ispunjenim, posebice zbog otprilike 90.000 izbjeglica koje još uvijek moraju odlučiti žele li se vratiti u državu iz koje su došle ili ne, potrebe za izgradnjom više od 7.000 novih stambenih objekata te osiguranja gospodarske i socijalne stabilnosti za njih. Stoga će se Sarajevski proces morati nastaviti i u 2007. godini. Usporedno s tim, Beč je također izvršio ocjenu Paličkog procesa između iste četiri države čiji je cilj usuglašavanje sustava pravosuđa s naglaskom na rješavanje nikako ne manje zahtjevnog pitanja sudstva i ratnih zločinaca. Do sada su održana četiri stručna sastanka i peti – na Brijunima u svibnju 2005. godine – uz sudjelovanje sedam ministara pravosuđa iz tri države (jedan iz Hrvatske i po tri iz svake od dvije preostale države). Budući da cilj tog sastanka nije bio donošenje odluka te da je postignuta gornja granica glede razine stručnjaka, prevladalo je mišljenje o nužnosti ponovnog održavanja sastanka na političkoj razini, što je nedavno u svom obraćanju Stalnom vijeću OEES-a u rujnu predložila Carla Del Ponte. Samo dobrom koordinacijom obaju foruma – Sarajevskog i Paličkog – može se postići odgovarajuća regionalna ravnoteža kojom bi se, nakon uspješnog okončanja suđenja za ratne zločine, postigla odgovarajuća pomirba i povratak onih izbjeglica koje to žele učiniti.

veleposlanik Jorge Fuentes, voditelj Misije

Tolerancija

Nastavno na Deklaraciju iz Kordobe protiv antisemitizma i drugih oblika diskriminacije (iz svibnja 2005. godine) te sastanka koji je uslijedio nakon toga u Alma Ati (u lipnju 2006. godine), u Dubrovniku je 23. i 24. listopada održan Sastanak o provedbi tolerancije. Pored pitanja o ispravnom terminu za naziv Sastanka, uslijed prisutnosti određene doze paternalizma („Toleriram te, iako griješiš“), forum je u osnovi bio usredotočen na: potrebu obrazovanja o Holokaustu kako bi se izbjegla mogućnost ponavljanja takve strahote. Potreba za uporabom pedagoških mjera kako bi nove generacije prevladale ogorčenje proizašlo iz rata. Međutim, jača svijest da samo obrazovanje – kako u obitelji tako i u školi – neće biti dostatno, iz kog razloga se uporaba političkih resursa nameće kao nezaobilazna stvar u ostvarivanju pomirbe i razumijevanja. Problem tolerancije je proučavan iz različitih kutova – ODIHR, UNICEF, OEES – a također i s različitih regionalnih gledišta, uključujući i viđenje Vlade (ministar znanosti, obrazovanja i športa, Dragan Primorac, bio je supredsjedatelj sastanka zajedno s predstavnikom Ureda predsjedatelja OEES-a, Pierrom Chevalierom i veleposlanikom Christianom Strohalom) te s aspekata brojnih NVO-a koji su sudjelovali.

Pierre Chevalier, posebni izaslanik Ureda predsjedatelja OEES-a (desno), tijekom svog obraćanja na 2. sastanku OEES-a o provedbi tolerancije u Dubrovniku, 23. listopada 2006. godine. Pored njega je ravnatelj Uprave za politička pitanja pri belgijskom Ministarstvu vanjskih poslova, Jan Deboutte.

Odjel za policijska pitanja

Odjel za policijska pitanja pri Glavnom uredu (Lj-D): Krešimir Čorić, Nataša Roksandić, Knut Dreyer i Dražen Fočić, 25. listopada 2006.

U danima kada je Misija OESS-a u Republici Hrvatskoj započinjala svoje aktivnosti, policijsku komponentu činilo je otprilike 150 međunarodnih policijskih službenika koji su bili dio OESS-ove Policijske promatračke skupine. S postojanim poboljšanjem sigurnosne situacije u Hrvatskoj od početka mandata OESS-a, smanjivao se broj policijskih službenika i osnovan je Odjel za policijska pitanja. To je također dovelo i do izmjene mandata – od isključivo nadzorne uloge prešlo se na pojačanu savjetodavnu ulogu. Trenutno Odjel ima sedam članova: četiri rade u Glavnom uredu Misije i tri na terenu. Radom Odjela upravlja njegov voditelj, Knut Dreyer, viši policijski službenik iz Švedske, gdje je obavljao dužnosti načelnika policijske uprave. Na terenu, sve aktivnosti vezane uz policiju obavljaju pomoćnici za policijska pitanja: Maca Ruševljan (Područni ured Sisak), Vladimir Telenta (Područni ured Split) i Krunoslav Katić (Područni ured Vukovar). U Glavnom uredu, Odjel za policijska pitanja čine Nataša Roksandić, Dražen Fočić i Krešimir Čorić. Odjel za policijska pitanja blisko surađuje sa svim ostalim odjelima unutar Misije kao i s odjelima u OESS-u u Beču, drugim Misijama OESS-a u regiji te međunarodnim čimbenicima (Izaslanstvom Europske komisije u

Hrvatskoj, ICITAP-om, DFID-om te raznim veleposlanstvima u Zagrebu) koji se bave aktivnostima koje se odnose na policiju. Glavni suradnik Odjela za policijska pitanja je Ministarstvo unutarnjih poslova RH (MUP) te organizacijska tijela unutar njega, poput Ravnateljstva policije kojeg čine uprave i odjeli. Važno je spomenuti kako je suradnja s MUP-om odlična glede svih pitanja kojima se bavi policijski odjel Misije. Pripravnost OESS-a da na transparentan i otvoren način pruži pomoć priznata je od strane pojedinih dužnosnika MUP-a na najvišoj razini te je pridonijela toj visokoj razini

uzajamnog razumijevanja i suradnje. Budući da MUP prolazi kroz proces reforme, Odjel za policijska pitanja pruža savjete i pomoć u smislu izgradnje kapaciteta. Odjel je organizirao i omogućio brojna stručna usavršavanja, seminare, radionice i studijske posjete za pojedine predstavnike MUP-a. U 2003. godini Ministarstvo unutarnjih poslova započelo je s provedbom svoje „Akcijske strategije – Policijska u zajednici“ kojoj je jedan od ciljeva reforma operativnog rada temeljne policije. Odjel za policijska pitanja uključio se u obuku više od 700 policajaca održavajući predavanja na Policijskoj akademiji te pružajući savjete o modalitetima provedbe. K tomu, nekoliko radionica organizirano je kako bi se razmijenila najbolja praksa na području osnivanja i rada Vijeća za komunalnu prevenciju. To je područje u koje treba ulagati dodatne napore kako bi se u potpunosti ostvario najvažniji cilj strategije, područje na kojem će Odjel za policijska pitanja nastaviti s pružanjem potpore i stručne pomoći. Kad je riječ o ostalim međunarodnim čimbenicima, treba naglasiti kako je Misija pokrenula i predsjedava sastancima Međunarodne donatorske skupine u Zagrebu. Glavni cilj ovih sastanaka je izbjegavanje preklapanja u aktivnostima koje provode

međunarodni partneri zajedno s MUP-om. To je također medij putem kojeg zainteresirane strane pružaju informacije te predstavljaju aktivnosti koje provode na području pružanja pomoći hrvatskom MUP-u. Pružajući potporu procesu reforme kroz koji MUP prolazi, Odjel za policijska pitanja prepoznao je sljedeća područja koja, između ostalih pitanja, zahtijevaju brzu ustrojstvenu/organizacijsku reviziju: unutarnja organizacija, interni zakonski i podzakonski akti te upravljanje ljudskim resursima. Sustav upravljanja ljudskim resursima, prilagođen na modernim sustavima jedan je od najvažnijih stupova učinkovitog i transparentnog policijskog sustava te svih njegovih komponenti. U tom smislu, Odjel za policijska pitanja organizirao je niz studijskih posjeta, seminara i radionica, s ciljem razmjene najbolje prakse i znanja dovodeći stručnjake da savjetuju i pomažu našim hrvatskim kolegama. Na temelju tih iskustava, MUP je podnio zahtjev za financiranje kroz PHARE program Europske komisije za projekt koji je usredotočen na jačanje obrazovnog sustava MUP-a i reformu sustava upravljanja ljudskim resursima. Očekuje se kako će projekt započeti 2007. godine, ali praznina na mjestu dodatne pomoći koju osigurava OESS ostaje otvoreno pitanje, jer je izvjestan kraj djelovanja Odjela za policijska pitanja obzirom na priznat napredak postignut tijekom proteklih godina u mandatu glede pitanja policije.

Odjel za policijska pitanja Glavnog ureda Misije

Radionice za koordinatore policije u zajednici

U razdoblju od 2. do 5. listopada 2006. godine Misija OESS-a u RH omogućila je održavanje radionice za koordinatore policije u zajednici. To je prva radionica tog tipa održana u Hrvatskoj nakon 2003. godine, kada je hrvatska policija započela s provedbom projekta Policijska u zajednici. Radionicu su otvorili voditelj OESS-ova Odjela za policijska pitanja, g. Knut Dreyer i zamjenik načelnika Uprave za temeljnu policiju, g. Dražen Mayka. Okupilo se 27 sudionika iz svih 20 policijskih uprava te iz Uprava za temeljnu i krim policiju. Pozitivna rasprava uz razmjenu najbolje prakse dovela je do formuliranja nacrt smjernica za buduće aktivnosti kontakt policajaca koje su nakon toga predstavljene višem menadžmentu Ravnateljstva policije.

„Policija i građani“

Na tiskovnoj konferenciji održanoj 4. rujna u Policijskoj upravi Osječko-baranjskoj, Misija OESS-a zajedno s hrvatskom policijom predstavila je projekt pod nazivom „Policija i građani“, čiji je cilj prije svega osnažiti suradnju između lokalnih zajednica i policije. Tijekom proslave Dana policije u Osijeku, pomoćniku za policijska pitanja pri OESS-u, Krunoslav Katiću, dodijeljeno je godišnje priznanje MUP-a za njegovu predanost vezano u provedbi projekta „Policija i građani“ koji se trenutačno provodi na području OESS-ovog Područnog ureda u Vukovaru. Oba načelnika, i Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske PU, pohvalili su izvrsnu suradnju s OESS-om te posebice naglasila aktivnu potporu i pomoć koji su dobili u provedbi programa Policijska u zajednici na njihovim područjima.

Galerija

Premijer Ivo Sanader sa svojim najbližim suradnicima razgovara s voditeljem Misije OEES-a u RH, veleposlanikom Jorgeom Fuentesom, o preostalim pitanjima iz mandata Misije koje Hrvatska treba riješiti, 8. rujna 2006. (Autor fotografije: Božo Biškupić, ministar kulture, koji je i sam bio nazočan sastanku).

Gotovo 40 veleposlanika i predstavnika veleposlanstava država članica OEES-a prigodom posjeta Područnom uredu Sisak, 5. listopada 2006.

Voditelj Misije OEES-a u RH, Jorge Fuentes, s veleposlanikom RH pri OEES-u, Vladimirom Matekom, te ravnateljem Policije, Marijanom Benkom, koji su potpisali Memorandum o govoru mržnje u Dubrovniku, 23. listopada 2006.

Voditelj Misije OEES-a u RH, veleposlanik Jorge Fuentes, državni tajnik, Antun Palarić i ravnatelj Akademije, Branko Bošnjak, na tiskovnoj konferenciji o predstavljanju Akademije lokalne demokracije, 27. listopada 2006.